

Overordnet kompetanseplan for Lillesands-barnehagene

2020-2022

Overordnet kompetanseplan for 2020-2022

Innledning

Barnehagen skal bidra til at barn får en god start i livet. Dette er nedfelt i barnehagelovens formålsparagraf og i Rammeplan for barnehagen. Et godt barnehagetilbud for alle barn krever kompetente ledere og et faglig reflektert personal. Et kompetent personale vil kunne se, anerkjenne og følge opp barna i deres utvikling, og personalets kompetanse er den viktigste enkeltfaktoren for at barn skal trives og utvikle seg i barnehagen. Barnehager av høy kvalitet, har gode forutsetninger for å sikre tidlig innsats, utjevne sosiale forskjeller og stimulere til barns livslange læring.

Kompetanseplan for barnehager i Lillesand kommune skal synliggjøre retning innen kompetanseutvikling på barnehageområdet i kommunen. Samtidig er det viktig at den enkelte barnehages egenart blir ivaretatt slik at de opplever at kompetansehevingen er meningsfull, relevant, nyttig og i tråd med deres behov.

Målrettet rekruttering og kompetansebygging i barnehagesektoren er viktig for at alle barn skal få et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet. Et avklart ansvarsforhold mellom berørte parter og aktører i barnehagesektoren er nødvendig for å få til et samarbeid om kompetanseutvikling, både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Barnehagens ansatte bør jevnlig delta i kompetanseutviklingstiltak og utviklingsarbeid for å heve sin kompetanse og øke sin forståelse for barnehagens innhold og oppgaver.

Aktørenes roller og ansvar

Kommunens ansvar

Kommunen har som barnehageeier et eget ansvar for kompetanseutvikling i egne barnehager. Kommunen som barnehagemyndighet har et ansvar for å sikre faglig utvikling for barnehageområdet som helhet, og kan også initiere tiltak rettet mot alle barnehager i kommunen. Kompetanseplan for barnehagene i Lillesand omfatter alle barnehagene i kommunen uavhengig av hvem som er eier. Kommunens tilsynsansvar skal bidra til å sikre at alle barnehagene har god pedagogisk kvalitet. Denne planen ses i sammenheng med overordnet plan for læringsmiljø i barnehagene i Lillesand, og plan for forsvarlig oppfølging av barnehagene i kommunen.

Barnehageeiers ansvar

Barnehageeieren har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk, jf. barnehageloven § 7 første ledd. Barnehageeieren har dermed juridisk ansvar for kvaliteten på barnehagetilbudet. Et kompetent pedagogisk personale er en forutsetning for et barnehagetilbud av god kvalitet. Det forutsettes derfor at barnehageeieren vektlegger de ansattes faglige og pedagogiske vurderinger i sin styring.

Barnehagens ansvar jf. rammeplan for barnehager 2017.

Styrer er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse. Styreren skal sørge for at personalet får ta i bruk sin kompetanse. En forutsetning for en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse er et godt samarbeid med barnehageeieren, barnehagens pedagogiske ledere og barnehagens øvrige personale. Styreren leder og følger opp arbeidet med planlegging, dokumentasjon, vurdering og utvikling av barnehagens innhold og arbeidsmåter og sørger for at hele personalgruppen involveres. Styreren skal sikre at barnehagen har innarbeidet rutiner for samarbeid med relevante institusjoner, slik som skolen, helsestasjonen, den pedagogiskpsykologiske tjenesten og barnevernet.

Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. Den pedagogiske lederen leder arbeidet med planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling av arbeidet i barnegruppen eller innenfor de områdene han/hun er satt til å lede.

Alle barnehagens ansatte

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet kan gi personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring. Det kan også bidra til en åpen diskusjon om barnehagens formål, innhold og oppgaver. Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet. På denne måten kan personalet lære av egen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet (Rammeplanen kap.7)

Satsingsområder for barnehagesektoren barnehageåret 2021/2022

Lokale hovedsatsningsområder 2020-2024

I kommuneplanen 2018 - 2030 fremkommer mål om å sikre gode oppvekstvilkår for alle, og tidlig innsats. For å lykkes krever det samarbeid og utviklingsarbeid på tvers av tjenestene. Våre lokale satsingsområder har blitt til gjennom prosessarbeid, i et samarbeid mellom barnehage, skole og tverrfaglig helse. Kommuneplanen er sammen med styringsverktøy for barnehager, skoler og nasjonalfaglige retningslinjer for helsestasjon og skolehelsetjenesten, førende for hvilke områder som er valgt ut. Det er også sett på sammenheng med lovverket og den statlige strategien for kompetanseutvikling.

Lokale satsingsområder for kompetanseheving:

- Ledelse av endring
- Relasjoner
- Digital kompetanse

Disse tre satsingsområdene spesifiseres i kvalitetsplan for barnehage og skole, og vil være sammenfallende med kompetansestrategi for fremtiden barnehage, og regionens arbeid for å imøtekomme strategien gjennom nettverket i ReKomp – Regional kompetanseheving for barnehagene.

ReKomp – hovedsatsningsområder 2020 - 2022

Gjennom kartlegging fra inkluderende læringsmiljø og helsefremmende barnehager og skoler (HBS), oppgaver i lærende nettverk og dialog med styrerne har Lillesand i samarbeid med ReKomp nettverket, kommet frem til følgende kompetansebehov som ønskes dekket gjennom regional ordning:

- Organisasjonslæring - ledelse av kollektive utviklings og endringsprosesser
- Barnehagebasert kompetanseutvikling
Se informasjons-video med Kjell-Åge Gotvassli [her](#)

Mål med kompetansestrategien og ReKomp

- Sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet

Kompetansestrategien har fire tematiske satsingsområder som gir overordnede føringer for kompetanseutviklingen i barnehagesektoren. Den norske barnehagetradisjonen bygger på en helhetlig pedagogisk tilnærming og respekten for barndommens egenverdi, og satsingsområdene er forankret i formålsparagrafen i barnehageloven og skal støtte implementeringen av rammeplanen.

Delmål:

Kompetansestrategien skal bidra til at

- Andelen barnehagelærere i barnehagen øker
- Andelen barne- og ungdomsarbeidere i barnehagen øker
- Alle ansatte i barnehagen får mulighet til videreutdanning
- Flere barnehagelærere i barnehagen har kompetanse på mastergradsnivå
- Alle barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling

Prinsipper for innhold og organisering:

- Kompetanseutviklingstiltakene skal bidra til å realisere rammeplanens intensjoner og krav.
- Individuelle og kollektive kompetansetiltak skal ses i sammenheng
- Barnehagens eier og ledelse skal legge til rette for kompetanseutvikling for alle ansatte
- Aktørene i barnehagesektoren skal samarbeide om kompetanseutvikling

Følgende føringer ligger til grunn for ordningen:

- De barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltakene skal ta utgangspunkt i strategiens tematiske satsingsområder.
- Utdanningsdirektoratet tildeler årlig midler til kompetanseutviklingstiltakene.
- For å få tildelt midler stilles det krav om regionale samarbeidsfora.
- Fylkesmannen skal koordinere de regionale samarbeidsforaene og tilrettelegge for samarbeid om kompetanseutvikling mellom kommunen som barnehagemyndighet, kommunale og private barnehageeiere, universiteter og høyskoler og andre relevante aktører.

Forutsetninger for lærende barnehager:

Barnehagen må ha en god struktur, herunder ligger blant annet rolleavklaringer, tydelig ledelse, gode mål og oversikt over organisasjonens kapasitet. Styrer med hele sitt personal må vite hvor de er og hvor de skal, dette er viktig for alt barnehagebasert utviklingsarbeid. Ledelse bør blant annet forankres i gode relasjoner, tillit, trygghet og ansvar. Ledere er nøkkelpersoner for læringsprosesser og barnehagebasert kompetanseutvikling.

En lærende barnehage er en barnehage som evner å ha barns beste i fokus, være i stadig endring og utvikling i tråd med de lov/forskrifts krav og forventninger som stilles.

Kartlegging:

Barnehagene ved eier og styrer må kartlegge behovet i sin enhet for kompetanseheving, dette må danne grunnlag for barnehagens kompetanseplan. Kommunen ved barnehagemyndigheten vil innhente opplysninger fra den enkelte barnehage på området. Behovene i regionens barnehager vil danne grunnlag for hvilke utviklingstiltak som blir initiert i neste runde.

I Lillesand kommune har vi valgt å bruke ståstedsanalysen som kartleggingsverktøy.

ReKomp – Lillesand kommunes deltakelse i regional ordning for kompetanseutvikling for barnehager

Organisering og samarbeidsstruktur

Det arbeides med å etablere en struktur for ReKomp, og følgende løsning er valgt f.o.m høsten 2020. Region Kristiansand deles i fire geografiske partnerskap. Lillesand og Birkenes går sammen som ett av disse fire partnerskapene med følgende føringer fra ReKomp – nettverket:

- **I hvert partnerskap tilpasses tema/ tiltak/ innhold i utviklingsgrupper**
  - Barnehagemyndighet leder og legger til rette utviklingsmøter.
  - Representanter for private og kommunale barnehageeiere.
  - Faglige ressurspersoner fra UiA
  - Forberedelse til prosesser i nettverkene på alle nivå.
  - Samskaping om hvordan valgte tema skal tilpasses og justeres lokale forhold i de to kommunene.

- **Partnerskapet leder 2 nettverk under seg:**
  1. **Ledernetttverk for lederne/ styrerne i barnehagen.**
    - Barnehagemyndigheten leder og legger til rette.
    - Barnehageledere og faglige ressurser fra UiA deltar og samskaper.
    - Samskappingsprosesser knyttet til tema i REKOMP
    - Dele og utvikle kunnskap i nettverket
    - Utvikling av profesjonelle lærende fellesskap.

  2. **Barnehagenettverk for styrerne sammen med en pedagog fra hver barnehage.**
    - Barnehagemyndighet leder og legger til rette.
    - Faglig ressurs fra UiA deltar og samskaper
    - Barnehageleder og en pedagog fra hver barnehage deltar og samskaper
    - Dele og utvikle ny, felles kunnskap
    - Refleksjon over ny, felles kunnskap
    - Planlegge hvordan ny, felles kunnskap kan skape ny og bedre praksis

- **Utviklingsprosesser i den enkelte barnehage**
  - Hver barnehage som deltar i disse nettverkene følger opp nettverksarbeidet med prosesser på egen enhet.
  - Barnehagestyrer leder og legger til rette for kompetanseutvikling i personalet.
  - Pedagog som har deltatt på nettverk er en ekstra støtte for leder
  - Alle ansatte deltar og samskaper
  - Digitale ressurser støtter opp om arbeidet.

Lokale kompetansehevingstiltak

Styrernetverk

- Her møtes styrere fra alle kommunale og private barnehager. Barnehagelov, rammeplanen og støttemateriell fra Udir/kompetansesentre gjøres kjent. Gjennom lærende nettverk og erfaringsdeling er målet å sikre at Rammeplanen er forstått, slik at hver enkelt barnehage kan sette dens intensjoner ut i praksis.
- Kommuneplan, BTI og felles satsingsområder i kvalitetsplan for barnehage og skole følges opp på styrernetverkene.

Forebygging omsorgssvikt, vold og overgrep

- Alle barnehagene deltar i Stine Sofie stiftelsens «barnehagepakke» i 2020, eller har tilsvarende opplegg i egen barnehagekjede, som skal sette barnehageansatte i stand til å identifisere når et barn er utsatt for vold eller overgrep, og handle på bakgrunn av den kunnskapen.
- Ressursteam mot vold og overgrep har årlig tema-uke med tematikk rettet mot bl.a. barnehageansatte.

Peilemerker

- Er en tverrsektoriell satsing med grunnleggende verdi- og teorigrunnlag som skal gjenspeile praksis i alt arbeid med barn i og unge i kommunen. Bygger på prosjekter/satsinger som *helsefremmende barnehager og skoler (HBS)* og *inkluderende læringsmiljø* og ligger til grunn som verdigrunnlag i BTI.

Barnehagenes egne kompetansehevingstiltak

Barnehagenes egne kompetansehevingstiltak er tiltak som finner sted i den enkelte barnehage, uavhengig av de statlige og lokale tiltak, eller som videreføring av disse. Dette kan være:

- Pedagogisk dokumentasjon / reflekterende læringsfellesskap
- Erfaringsdeling
- Hospitering
- Veiledning
- Prosjektarbeid
- Utviklingsarbeid

Studietilbud fra Utdanningsdirektoratet

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/etter-og-videreutdanning/studietilbud/#g=bh>
<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/etter-og-videreutdanning/fagskole-barnehageansatte/>